

Милан Живковић

Крај пловидбе

Шетње с Анастасом

Фотографија, како је то већ добро познато, има невероватну способност да сачува све оно што можемо да видимо а у појединим областима и оно што не можемо. Њен прозрачан вео постхумне ироније прекрива сваку снимљену сцену терајући оне који фотографије читају, уместо оних који их само посматрају, да размишљају о многим стварима које јесу и нису важне. Одговор на ову (не)логичну констатацију лежи у чињеници да је некоме важнији естетски док другоме највише значења има документарни аспект снимљене сцене. Када већ спомињем документарност судбина бродова је позната: истоплени метал претворен је у лимове од којих су направљени којекакви предмети. Мени се свиђа мисао да је, ако има икакве космичке правде, барем неки део завршио на реци, макар и у облику шикље, познатог речног чамца. Судбина мајстора металалаца су највећим делом непознате али поједини нису више са нама. Слична је судбина задесила и групу "Анастас" коју су различити животни путеви раздвојили. Остале су само фотографије и чудан осећај у stomaku док се, гледајући их, присећамо тренутака прошлости изнова откривајући заборављене детаље.

Највећи број ових "енформелистичких" фотографија настао је у времену које је противило између снимања радника који су мени били примарни, тада без неке посебне идеје шта са тим фотографијама може још да се уради. Једноставно речено сви ти необични облици и боје створени интеракцијом пламена, гвожђа и боје били су мотив коме није било могуће одолети. Нажалост они су настали у једном тужном процесу комадања старих бродова, прелепих и поносних лађа које су неуморно радиле на нашим пловним рекама. Време их је прегазило остављајући ране које нико није хтео да лечи а жезлара је вапила за сировинама које могу бити обрађене - лако и брзо.

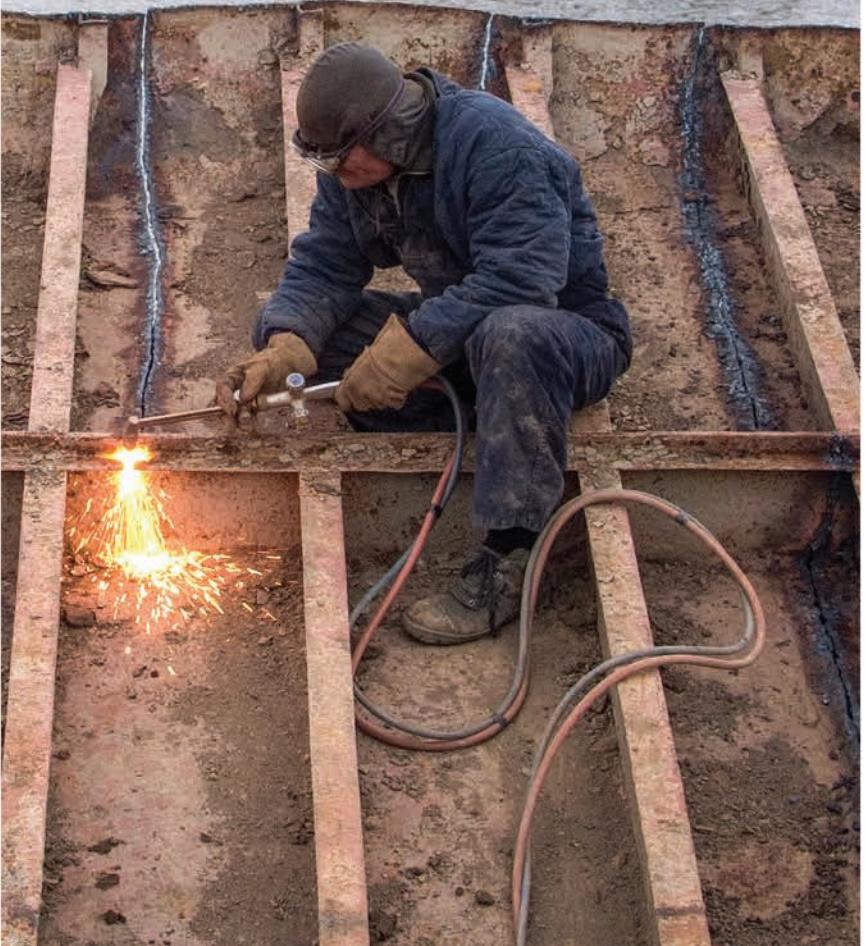
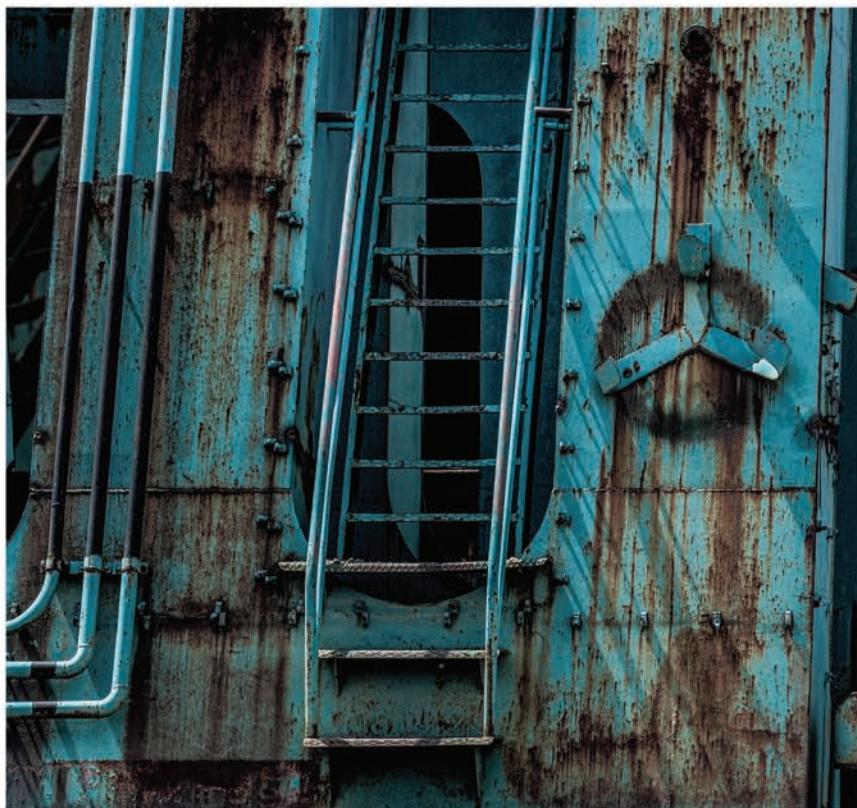
Једне недеље пре више од десет година на ковинском Дунавцу група фотографа окупљена под именом нашег првог фотографа Анастаса Јовановића пронашла је брод "Морава" на чијем је боку зјапио велики отвор кроз који су радници дословно избацивали утробу лађе на обалу - остављајући само метални скелет. Сцена је изгледала као огромна и гротескна аутопсија која је откривала органе мртвог и непознатог пацијента. Након мало разговора и објашњавања мајстори су нам дозволили да снимамо па је тако започело викенд-ходочање (јер су радним данима сви били заузети својим обавезама) које је трајало од 2003 до 2007.

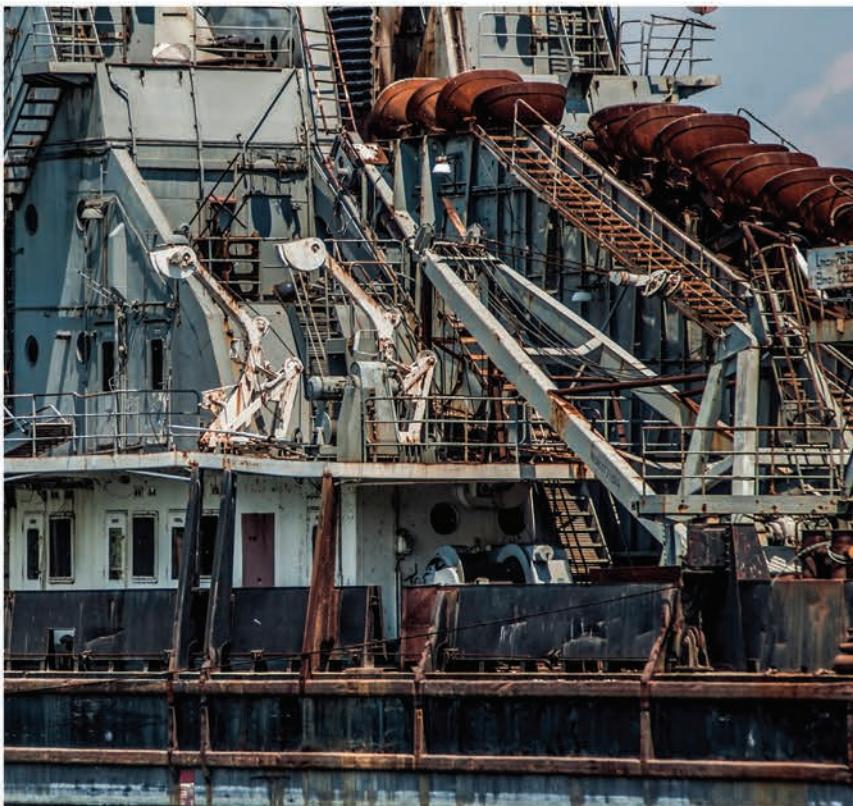
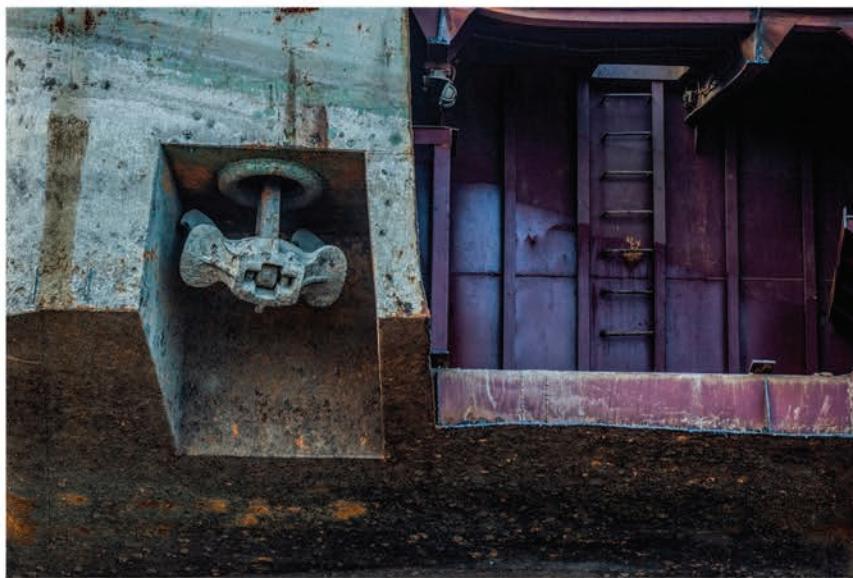
Велики је број анегдота и догодовштина које су се десиле током дружења са мајсторима. Били су спремни да без питања "а шта ће ти то" исеку парче брода како бих га склонио са сунца и снимио онако како хоћу. Носили смо им фотографије а гледали смо и оне које је снимao Milan Грубор, стари дунавски вук, заљубљеник у фотографију. Један од мајстора, старица по имени Станоје, однео је своје фотографије а вратио се на Дунавац са флашом ракије коју је послала његова жена. Одушевљена фотографијама одмах их је урамила - то су биле прве слике на зиду у њиховој кући.

Све се променило. Жртвоване лађе нису спасле жезлару. Мајстори су отишли негде другде да своје умеће заваривача искористе како би нешто саградили. Дунавац је делимично преуређен са нејасном и никад оствареном идејом да постане велика лука. Чланови групе понекад се сретну, али нико од њих више не фотографише ништа друго осим породичних слика. Испробавали смо прве Umax Astra и Yamada "дигиталце" који се више не производе. Ја више немам Nikon Coolpix 5000 нити Nikon D70, а ни Olympus E20 који сам сачувао више не ради. Десет година снимци су били само латентне слике у електронском формату (осим једног аналогног дела) и само је мала игра случајности довела до тога да постану папирната стварност коју сада могу да покажем.

Милан Живковић

Центар за културу Ковин

Галерија Центра за културу Ковин

Директор ЦКК: Миливој Гручић

Ковин, април 2020.

Архив фотографије Фото савеза Србије

EPSON
EXCEED YOUR VISION

ReFoto
Studio i Škola fotografije

C Cartissima
Art & Special Papers